

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.59.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację z 6 lutego 2024 roku, nr 7730, Pani Posłanki Barbary Dolniak w sprawie sytuacji dzieci CODA (Children of Deaf Adults), proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień, przygotowanych z wykorzystaniem informacji przesłanych z Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych sprawuje merytoryczny nadzór nad wykonywaniem zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.). Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona stosownym orzeczeniem. Z uwagi na fakt, iż dzieci CODA nie są osobami z niepełnosprawnościami, działania Pełnomocnika nie obejmują ich w sposób bezpośredni.

Platformą międzyresortową, która umożliwi współpracę w zakresie poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością słuchu oraz ich bliskiego otoczenia jest Parlamentarny Zespół ds. Osób Głuchych i z Niedosłuchem. W pracach Zespołu biorą udział przedstawiciele różnych resortów, w tym Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Do udziału w rozmowach zapraszani są również przedstawiciele innych instytucji państwowych, np. Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka. Aktywny udział w pracach biorą również organizacje pozarządowe, mogące zgłosić swoich członków do udziału w obradach. Działanie w tym gremium pozwala na wymianę wiedzy i koordynowanie podejmowanych w jego ramach wysiłków.

Należy też w tym kontekście wspomnieć o Polskiej Radzie Języka Migowego, będącej organem doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Stanowi ona forum współpracy na rzecz osób niestyszających i niedosłyszających, przedstawiciele organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. Radę powołano na podstawie art. 19 ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20). Członków Rady powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego na 4-letnią kadencję. Organ tworzy 17 członków, w tym Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W jego skład powołuje się przedstawicieli organów administracji rządowej, w tym po jednym przedstawicielu ministra: Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Edukacji i Nauki; Cyfryzacji Kancelarii Prezesa Rady Ministrów; Sprawiedliwości; Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz kandydatów zgłaszanych przez zainteresowane środowiska, organizacje, stowarzyszenia lub instytucje. Szczegółowe informacje na temat składu osobowego Rady oraz sprawozdania z jej posiedzeniem dostępne są pod adresem: <https://niepelnosprawni.gov.pl/p.172.prace-prjm-w-kadencji-2021-2025>.

Do zadań Polskiej Rady Języka Migowego zalicza się między innymi upowszechnianie i promowanie wiedzy o języku migowym, sporządzanie opinii o funkcjonowaniu przepisów ustawy, opiniowanie projektów dokumentów rządowych w zakresie dotyczącym funkcjonowania osób uprawnionych oraz wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na ich funkcjonowanie, w tym związanych ze stosowaniem PJM, SJM i SKOGN. Działania te służą poprawie sytuacji CODA, zmniejszając ich obciążenia wynikające z konieczności pełnienia roli tłumaczy dla swoich rodziców.

Poza bieżącymi działaniami obejmującymi pracę w ramach Parlamentarnego Zespołu ds. Osób Głuchych i z Niedosłuchem oraz w Polskiej Radzie Języka Migowego, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych prowadzi również projekt skierowany m.in. do osób z niepełnosprawnością słuchu. Projekt pod nazwą „Centrum Komunikacji dla Osób z Niepełnosprawnościami” realizowany będzie w ramach Działania „3.5 Lepsza komunikacja dla osób z niepełnosprawnościami, Priorytet FERS.03, Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami”. Jego celem jest zapewnienie usług w zakresie bieżącego komunikowania się osób z niepełnosprawnościami, o których mowa w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia w komunikowaniu się. Działania podejmowane w ramach projektu będą w szczególności uwzględniały potrzeby osób z niepełnosprawnościami narządu słuchu, mowy i wzroku, niepełnosprawnością intelektualną, z problemami zdrowia psychicznego i w spektrum autyzmu, posługujących się PJM, SKOGN, korzystających z transkrypcji mowy na tekst, alternatywnych i augmentatywnych sposobów komunikacji (AAC) oraz ETR. Jednym z celów szczegółowych projektu jest upowszechnienie dostępu do darmowej usługi tłumaczenia na polski język migowy poprzez uruchomienie usługi tłumaczy online. Usługa będzie dostępna przez całą dobę, online, na dowolnym urządzeniu elektronicznym z dostępem do Internetu.

Powszechność i bezpłatny charakter usług poprawi sytuację dzieci osób z niepełnosprawnościami słuchu i mowy, umożliwiając im bliskim samodzielne korzystanie z tłumaczenia. Wdrożenie omawianych rozwiązań pozwoli też osobom z niepełnosprawnościami słuchu zachować prywatność i zapewni im większą niezależność w codziennym życiu.

Obecnie, na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079, z późn. zm.), realizowane są działania mające na celu podjęcie współpracy z wyłonionymi w procedurze konkursowej partnerami projektu, którego liderem jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Informacje na temat projektu i bieżących działań w jego ramach dostępne są na stronie internetowej Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Nadmieniam, iż do podejmowania działań niezbędnych dla tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej, które zapewnią każdemu uczniowi (w tym dzieciom CODA) warunki niezbędne do jego rozwoju, podnoszenia jakości pracy szkoły i jej rozwoju organizacyjnego, zobowiązane są jednostki oświatowe.

Obowiązujące rozwiązania systemowe i regulacje prawa oświatowego zapewniają możliwość objęcia w systemie oświaty wsparciem (w tym wsparciem psychologiczno-pedagogicznym) w przedszkolu, szkole i placówce dzieci i młodzieży o zróżnicowanych potrzebach. Wsparcie to jest dobrowolne i nieodpłatne.

Potrzeba objęcia dziecka/ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną wynikać może ze szczególnych uzdolnień, ze specyficznych trudności w uczeniu się, z deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych, czy z niepowodzeń edukacyjnych. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy grup oraz specjaliści wykonujący w placówkach zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagogzy, pedagogzy specjaliści (stanowisko funkcjonujące od 01 września 2022 r.), logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni.

W przedszkolu i szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana jest w trakcie bieżącej pracy z podopiecznym oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie m.in.:

- zajęć specjalistycznych korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- zindywidualizowanej ścieżki realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz zindywidualizowanej ścieżki kształcenia dla dzieci/uczniów bez orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i bez orzeczeń o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego albo indywidualnego nauczania.

Pomoc bezpośrednią dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin (w tym min. doradztwo, terapię) zapewniają również publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/